

FONDAT
27 mai 1992
Nr. 10 (561)
31 mai 2012

PUBLICAȚIA EDITATĂ DE MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

oastemoldovei@army.md

Oastea Moldovei

PENTRU ONOARE! PENTRU PATRIE! PENTRU TRICOLOR!

Oastea Moldovei

Publicație editată de MINISTERUL APĂRĂRII al REPUBLICII MOLDOVA

Mai 1992 Anul I ● Nr. 1 Preț 1 rublă sau 15 lei

VIATĂ LUNGĂ ȘI GLORIOASĂ!

Apariția ziarului "Oastea Moldovei", publicație a Ministerului Apărării, constituie o bună lucrare în sprijinul importantului efort pe care îl depune țara pentru constituirea armatei naționale.

Cadrele militare, ostașii vor avea de acum, drept sprijin în misiunea deloc ușoară pe care le-a încredințat-o patria, și arma cuvintului scris. Patrioti temerari, exemplari în toate, militarii se vor manifesta, desigur, cu succes și pe frontul ziaristicii.

În calitate de Comandant Suprem, folosesc prilejul apariției primului număr al ziarului armatei naționale pentru a-i saluta încă o dată pe toți cei aflați sub arme, la datorie, și pentru a-i asigura că vor avea întotdeauna sprijinul meu substanțial.

Doresc ziarului "Oastea Moldovei" o viață lungă și glorioasă!

MIRCEA SNEGUR
- președintele Republicii Moldova -

M. Snegur

"ARMATA MOLDOVEI ESTE O REALITATE"

Interviu cu domnul general de divizie Ion COSTAȘ

Acest țintaș

Acest țintaș
E grozav -
El îmi reteză lacrima
Fără ca glonțele
Să-mi atingă ochiul

Acest țintaș
E nemăpomenit -
El poate dintr-o ochire
Să-mi zboare mărul
Din creștet
Fără ca glonțele
Să-mi zgirie feasta.

Acest țintaș harnic
Ochetește acum
În sufletul meu
Cel fluturând ca o frunză
Pe buzele mele.

GRIGORE VIERU

L-am căutat pe maestrul Vieru pentru a-i solicita colaborarea la acest prim număr al gazetei noastre. Nu l-am găsit. Era plecat din țară cu treburi importante. Am aflat, în schimb, aceste minunate versuri pe care le-am considerat tocmai potrivite momentului nașterii și consolidării armatei moldovenești.

Cea mai frumoasă statuie a Chișinăului, cea care-l reprezintă pe Ștefan cel Mare și Sfânt

CINE SÎNT APĂRĂTORII DE AZI AI ȚĂRII?

Se pune, pe bună dreptate, această întrebare: Cine sînt apărătorii de azi ai Moldovei? Oamenii cei mulți, cei care, pînă la urmă, ei înșiși trebuie să susțină din punct de vedere material armata, se întreabă: cine alcătuiește oștirea țării? Cine sînt cei care, la nevoie, vor lua primii arma în mînă și vor fi gata să moară pentru libertatea Moldovei, pentru independența ei?

Ostașul, flăcăul cel tînr care vine un an și opt luni să-și slujească neamul, este cel care îl ține cu toții. Este fiul, fratele sau nepotul vostru. Este cel care ieri era muncitor sau țăran, sau învățător și care acum, ca orice bun patriot, își face datoria față de țară. Va învăța o altă meserie. Poate mai grea, poate mai ușoară decît celelalte.

Locotenent-major Gh. MUNTEANU
Maior Mihai MOLDOVEANU

(continuare în pagina 5)

ÎN ACEST NUMĂR PUTEȚI CITI:

- ◆ File din istoria neamului
- ◆ Sufletul ostașului basarabean (pag. 3)
- ◆ La Liceul Militar "Dimitrie Cantemir" din Breaza (pag. 4)
- ◆ Alți oameni, alte gânduri, alte zboruri (pag. 5)

Acum 20 de ani, la Chișinău, vedea lumina tiparului primul ziar militar după proclamarea independenței și suveranității Republicii Moldova - „Oastea Moldovei”

Astăzi privim cu admirație la aceea ediție extraordinară (fără exagerare) care aducea în paginile ei inspirație, dăruire de sine, și nu în ultimul rînd, patriotism. Era rolul muncii unei grupe de ziaristi care îmbinau cu succes tinerețea cu talentul și profesionalismul cu tradițiile naționale.

Binecuvîntată de primul Președinte al Republicii Moldova, domnul Mircea Snegur, publicația „Oastea Moldovei” a înaintat în timp în ritmul dezvoltării Armatei Naționale. Eroii din paginile ziarului au contribuit cu ce au avut mai de preț la acel moment pentru ca generațiile de urmași să nu mai meargă cu pas de defilare pe platourile din Vladivostok sau Rostov. Spiritul combativ, călît în luptele pentru trupul țării, au transformat ulterior centrele de instrucție în adevărate forjerii de talente militare. Primele activități din cadrul Programului „Parteneriat pentru Pace” aveau să dea un răspuns ferm: „Republica Moldova are Armata Națională”. Iar Armata are propriul ziar ce pășește pe itinerarele istoriei.

Între timp s-au schimbat foarte multe lucruri. Am fost cu toții martori la evoluții, erori, transformări, succese - toate acestea proprii căilor de afirmare. Și în toți acești ani, 20 la număr, ziarul „Oastea Moldovei” a continuat să ne vorbească despre drapelul Armatei Naționale fluturînd deasupra aplicațiilor militare, campaniilor de recrutare, operațiilor de deminare și cele post-conflict din Irak sau a celor de ajutorare a populației pusă la încercare de furia inundațiilor.

Astăzi nu avem dreptul moral ca să procedăm altfel decît așa cum ne-au solicitat cei care au „botezat” publicația militară și care vedeau „Oastea Moldovei” peste ani și ani. Cei care ne-au învățat că acolo unde semnăm articolele să lăsăm și o părțică de suflet.

Și dacă e să vorbim de moștenire și de viitor, ar fi un mare păcat să nu-l ascultăm pe marele Grigore Vieru prin îndemnul numit „Acest țintaș” și să Vă promitem, dar și să ne promitem că întotdeauna vom ținti Adevărul. Adevărul militarilor Țării!

La mulți ani,
“Oastea Moldovei”!

Locotenent-colonel
Ion VULPE,
redactor-șef

Oficial

Rectorul Academiei „Alexandru cel Bun” la Paris

Comandanții instituțiilor de învățământ militar superior (CoC) din 44 de state s-au întâlnit la Paris, unde s-a desfășurat cea de-a 41-a Conferință anuală de bilanț. Conferința s-a organizat de către Colegiul de Apărare NATO de la Roma și a avut drept scop evaluarea detaliată a procesului de studii în domeniul militar, precum și stabilirea obiectivelor pentru anul următor de studii. La întâlnire au participat comandanții (rectorii) universităților, academiilor, institutelor, colegiilor naționale de apărare, precum și a colegiilor de comandă și stat major. Republica Moldova a fost reprezentată de către colonelul Mihail Bucliș, comandant (rector) al Academiei Militare „Alexandru cel Bun”.

Subiectele care au fost abordate de către colonelul Bucliș au vizat utilizarea tehnologiilor informaționale în procesul de învățământ, posibilitatea introducerii unor lecții de relație a experienței obținute din participarea în operațiile post-conflict din Iraq și Afganistan, modalități de organizare a unor aplicații de comandă și stat major cu alte instituții de învățământ superior cu profil militar, cooperare bilaterală, precum și dezvoltarea e-învățământului. „Întrunirea a reprezentat un schimb de experiență foarte util și posibilitatea de a face cunoștință cu colegi care activează în același domeniu, inclusiv prin organizarea eventuală a unor vizite pe parcursul anilor”, afirmă colonelul Bucliș.

Comandantul Colegiului de Apărare de la Roma, generalul-locotenent Arne Bard Dalhaug (Norvegia), a subliniat succesele Academiei Militare „Alexandru cel Bun” în standardizarea programelor de învățământ, dezvoltarea învățământului distribuit la distanță și instruirea lingvistică.

Anul viitor, conferința anuală de bilanț a comandanților rectori va avea loc în luna mai, la Oslo (Norvegia).

Pentru Onoare!
Pentru Patrie!
Pentru Tricolor!

Oastea Moldovei

Centrul mass-media militară
Șef Centrul mass-media militară – redactor-șef
locotenent-colonel Ion VULPE
tel. 252-252

Locuitor-șef Centrul mass-media militară
maior Sergiu LECA
tel. 252-047

Echipele redactionale:
locotenent major Inga MIHAILOVA
locotenent Natalia ANDRONACHI
plutonier adjutant Vitalie IOVU
Ecaterina RUSSU
Larisa ȚIBULEAC
Dmitrii VOSIMERIC
oastemoldovei@army.md
tel. 252-045, 252-047

Sectia TV/Radio:
locotenent major Denis ROTARU
locotenent Pavel MAFTEI
locotenent Mihaela MÎRZA
Liuba POIȚAN

ladatorie@army.md
scutulpatriei@army.md
tel. 252-019

Sectia internet:
maior Viorel GLAVA
Diana MOISA
tel. 252-021

Centrul mass-media militară
or. Chișinău, șoseaua Hîncești, 84
Materialele publicate
de „OASTE A MOLDOVEI”
reflectă opinia autorilor care s-ar putea
să nu exprime poziția redacției.
Reluările din „OASTE A MOLDOVEI”
trebuie să conțină trimiterea la sursă.

Tipărit la „Prag-3”, Tiraj 2000. Comanda 1413

SHOW AVIATIC LA MĂRCULEȘTI

La 27 mai 1992 au fost executate primele zboruri în istoria aviației militare a Republicii Moldova pe avioanele MIG-29, de atunci această zi a fost declarată „Ziua formării unității”.

În cadrul evenimentului dedicat aniversării Bazei de aviație „Decebal”, au fost organizate zboruri demonstrative, în care spațiul aerian a fost survolat de aeronavele An-2, IAK-18T, Festival R-40F și Sting. Spectacolul aerian a fost completat de măiestria militarilor din cadrul Batalionului cu Destinație Specială „Fulger”. Aceștia au urcat la bordul unui avion militar și au efectuat salturi cu parașuta de la o altitudine de peste 1500 de metri. Iar la sol spectatorii au avut posibilitatea de a vedea exerciții demonstrative de luptă corp la corp, prezentate de „fulgeriști”.

Prezent la festivitate, Președintele R. Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, domnul Nicolae Timofti, a adresat felicitări tuturor celor care slujesc aviația militară și le-a urat militarilor să aibă parte numai de cer senin. Cu această ocazie, Președintele R. Moldova a făcut un tur al aeronavelor din dotarea arma-

tei, între care și avioanele de vânătoare MIG-29.

Vizitatorii prezenți la eveniment au putut aprecia inclusiv prezentarea statică a tehnicii de aviație: MiG-29, An-2, IAK-18T, An-26, An-30, Festival R-40F, Sting, Becas și a elicopterelor Mi-2, Mi-8 și R-44. Evenimentele anilor precedenți au demonstrat că Baza de aviație reprezintă un colectiv militar ce dă dovadă de profesionalism înalt și care posedă un potențial unic din punct de vedere al tehnicii, precum și a efectivului care depune toate eforturile de a îndeplini misiunile ce le revin.

Ministrul Apărării Vitalie Marinuța a declarat în cadrul evenimentului că resursele umane sînt cel mai de preț bun al Bazei de Aviație, iar experiența personalului de bord și navigant este valorificată la nivel internațional în misiuni de înaltă responsabilitate. „Baza de aviație

este o componentă esențială a sistemului național de apărare și a înscris o pagină însemnată în istoria aeronauticii din R. Moldova. Subliniez că în prezent patru elicoptere din dotarea Armatei Naționale participă în misiuni sub egida ONU în Afganistan, unde efectuează misiuni ne-combatante de transport, asistență umanitară, evacuare și asigurare logistică”, a accentuat Vitalie Marinuța. La fel, în cadrul evenimentului, Ministerul Apărării

și Aeroportul Internațional Liber Mărculești au donat militarilor din Baza de aviație un autobuz pentru a transporta la școală copiii acestora.

De asemenea, în cadrul evenimentului, oaspeții au avut posibilitatea să se familiarizeze cu condițiile de trai ale militarilor în termen, paraclisul unității, iar în final au gustat terci ostășesc.

Locotenent Pavel MAFTEI

SPIRIT DE PARTENERIAT ÎN MACEDONIA

Un nou exercițiu reprezintă o nouă filă în palmaresul onorificării profesionist, inclusiv al militarilor moldoveni. Posibilitatea de a face parte la exercițiul multinațional Cooperative Longbow/Lancer 2012 este o nouă ocazie de a ne instrui și de a ne reprezenta nu doar armata, ci și țara.

General-locotenentul Alfredo Cardona Torres, comandantul Comandamentului Forțelor Aliate Madrid, prezent la ceremonia de deschidere a exercițiului, a menționat că doar printr-o colaborare eficientă dintre țări se poate asigura securitatea și bunăstarea. „Cooperative Lancer-Longbow 2012 are scopul de a antrena, a exercita și promova interoperabilitatea țărilor Parteneriatului pentru Pace”, a subliniat înaltul oficial.

Conform maiorului Oleg Fornea, superiorul contingentului Armatei Naționale: „Participarea militarilor moldoveni la exerciții multinaționale contribuie la creșterea nivelului compatibilității și interoperabilității dintre militarii moldoveni și militarii altor țări în operațiuni de menținere a păcii.”

Colonelul Michael Tetu, co-ofițer de primă responsabilitate pentru organizarea ambelor faze ale exercițiului, a declarat: „Nu doar militarii moldoveni, ci toți cei implicați au posibilitatea de a se instrui, de a interacționa cu profesioniști din alte state, căci principala misiune este

de arme. Militarii noștri au reacționat rapid și corect conform standardelor moderne.

Maiorul Adrian Efros, șeful Celulei geniu în cadrul Statului major al Brigăzii multinaționale la exercițiul Cooperative Longbow 2012, a relatat că puntea de

din partea Republicii Moldova au participat 26 de militari din Batalionul 22 de Menținere a Păcii. Militarii sînt implicați în patrulare montană, operațiuni de securizare a frontierelor, capturare a inamicului etc.

„Ne este ușor să îndeplinim misiunile datorită faptului că în cadrul batalionului participăm la instruire și exerciții asemănătoare. În același timp cunoaștem că pentru o bună evaluare avem nevoie de multă practică, de aceea este binevenită implicarea noastră în acest tip de exerciții”, a specificat căpitanul Ianăc Deli, comandant de Companie în cadrul exercițiului Lancer 2012.

Conform opiniei maiorului Luzlim Nuredini, ofițer de primă responsabilitate din partea Macedoniei pentru Exercițiul Lancer 2012: „Contingentul militar din Republica Moldova este unul dintre cele mai bine pregătite prin ce se explică și titularizarea căpitanului Deli în calitate de comandant de companie. Sînt bine pregătiți nu doar din punct de vedere al tacticii și tehnicii militare, dar au și capacitatea de a înțelege și a reacționa într-un mod corect și prompt.”

O nouă țară, o nouă aplicație internațională ce reprezintă nu doar o secvență din memorie, ci o amplă pregătire, drept bază a unei alte misiuni internaționale.

Locotenent Mihaela MÎRZA

interoperabilitatea și cooperarea dintre militarii din diferite țări și nu doar în domeniul militariei, dar și civil. Aici se poate vorbi despre cultură și tradiții.”

În cadrul exercițiului Cooperative Longbow 2012 au fost create structuri care sînt implicate direct sau indirect la managementul situațiilor de criză. Zi de zi au fost noi scenarii pentru fiecare domeniu, inclusiv pentru celulele de sprijin

integrare într-o unitate multinațională presupune profesionalismul. „Iar pentru mine, ca șef de celulă, această activitate a fost o experiență excelentă, deoarece a ținut de organizarea lucrului de grup în celulă avînd în subordine 3 persoane din diferite țări cu diferite procedee de planificare și execuție.”

La exercițiul Cooperative Lancer 2012

RACHETIȘTII LA CEAS ANIVERSAR

Regimentul de Rachete Antiaeriene a sărbătorit cea de-a XX-a aniversare de la crearea unității militare

signa „Militar eminent”. Mitingul solemn a culminat cu 20 salve de foc, exprimînd cei 20 de ani de activitate a unității.

Comandantul Regimentului Rachete Antiaeriene, colonelul Ion Braniște, a ținut să amintească aportul considerabil al foștilor comandanți ai unității, ofițerilor și subofițerilor, sergenților și soldaților trecuți în rezervă, precum și celor care în prezent poartă ținuta militară. Este unica unitate în Armata Națională care execută misiunea de luptă 24 din 24 de ore pentru supravegherea și apărarea spațiului aerian al Republicii Moldova.

În partea a doua a evenimentului, cei prezenți au putut urmări elemente ale instrucției de front, demonstrații de luptă corp la corp și expoziția de tehnică militară.

Prezent la eveniment, colonelul Vădim Cemîrtan, comandantul Comandamentului Forțe Aeriene, locuitor șef Marele Stat Major, a apreciat înalt profesionalismul și munca cu abnegație a efectivului regimentului. Acum cînd s-au împlinit 20 de ani de la înființarea unității, colonelul Cemîrtan vede o continuitate a acestui gen de armă în Armata Națională. „Am ferma convingere că vă veți consacra și în viitor întreaga dumneavoastră capacitate și inteligență perfecționării permanente în scopul gestionării cu competență, rigoare și eficiență maximă a tuturor situațiilor în care va trebui să acționați. Și asta pentru că sinteți o echipă puternică, iar misiunea dumneavoastră, cea de apărare a spațiului aerian, este una de importanță națională și strategică”, a mai

adăugat dumnealui.

Fiecare unitate militară își are istoria și tradițiile sale. Nu face excepție nici unitatea rachetiștilor, istoria căreia pornește de la 18 martie 1992, cînd prin Decretul Președintelui RM, unitatea militară a fostei Armate Sovietice a trecut sub jurisdicția Ministerului Apărării al tînarului stat independent, ca Brigada Rachete Antiaeriene.

La 22 aprilie 1992 au depus jurămîntul militar un grup de militari hotărîți să servească țării în aceste clipe grele. Spațiul aerian a fost luat sub control pe 15 mai 1992, de aceea această zi a devenit Ziua Regimentului Rachete Antiaeriene.

Locotenent
Natalia ANDRONACHI

STRICT **NE**SECRET: Apărare și securitate

Igor Boțan, director al Asociației pentru Democrație Participativă ADEPT:

„Misiunea geniștilor noștri în Irak a fost o istorie de succes”

- Cum trebuie să înțelegă un simplu cetățean integrarea euroatlantică?

- Simplul cetățean trebuie să pornească de la faptul că, metaforic vorbind, Republica Moldova e ca o mică insulă între două plăci tectonice foarte mari care oscilează (ba se apropie, ba se îndepărtează). Cetățenii trebuie să înțeleagă că Republica Moldova odată și odată va trebui să facă o alegere, o alegere conștientizată. Ținând cont de trecutul istoric al statului nostru, ne dăm seama că această decizie este una foarte complicată. De asemenea ei trebuie să înțeleagă că societatea noastră fragmentată are viziuni și simpatii diferite, unii pro occidentale, alții pro estice, dar există și din cei care cred că compromisul este ca țara să se dezvolte ca stat independent și neutru din punct de vedere militar. Până la urmă decizia trebuie să fie adoptată de majoritatea absolută a cetățenilor, iar minoritatea trebuie să se conformeze. Pentru ca să nu apară probleme atunci când se va lua o astfel de hotărâre, cetățenii trebuie să înțeleagă că nu avem altă cale decât cea a democrației deliberative, adică a întrunirilor și dezbaterilor de o manieră respectuoasă și reciprocă în baza argumentelor. O altă componentă a democrației deliberative trebuie să fie democrația procedurală, adică înainte de a lua decizia trebuie să fie elaborate proceduri care să fie cu strictețe respectate de toți. Atunci lucrurile dificile pot fi depășite cu răbdare și înțelepciune, cu discuții și cu argumente că una sau altă soluție este mai bună și în avantajul destinului Republicii Moldova.

- Dumneavoastră ca cetățean al Republicii Moldova sinteți adeptul aderării la NATO?

- Eu în calitate de cetățean sint adeptul unor soluții realiste. Sigur că am sim-

patii pentru NATO, pentru că NATO este organizația politico-militară care a influențat sorțile lumii în ultimii 60 de ani. Și pentru că NATO a influențat sorțile lumii și în prezent încă le mai influențează, fără îndoială, această organizație are o pondere în ochii cetățenilor. Există mituri atât pozitive, cât și negative vizavi de NATO, dar dacă ne referim la Republica Moldova, atunci trebuie să fim realiști. Țara noastră nu-și controlează hotarele de la est. Republica Moldova poate aspira la o eventuală integrare euroatlantică, aceasta nu reprezintă un lucru abstract. De aceea Republica Moldova trebuie să procedeze așa cum procedează alte state din lume, vecinii noștri, mă refer la Ucraina, la țările Caucazului de Sud. Noi avem documente semnate cu NATO, apropo, RM a fost prima țară care a sem-

Cetățenii trebuie să înțeleagă că Republica Moldova odată și odată va trebui să facă o alegere, o alegere conștientizată.

nat PFP (Programul Parteneriat pentru Pace), lucru care a dat un impuls relațiilor noastre cu NATO și după care ne-am convins cu toții că a avut un efect benefic asupra dezvoltării Republicii Moldova și, totodată, a Forțelor Armate ale statului nostru. De aceea abordarea mea acum este una mai degrabă neutră. La început facem eforturi pentru integrarea țării. Ne asigurăm că controlăm în toată plenitudinea teritoriul republicii, că ne controlăm hotarele, că nu avem nici un fel de dispute în privința hotarelor cu vecinii noștri. Apropo, Ucraina a adoptat în 2003 o strategie specială de integrare euroatlantică pe care țara noastră nu a adoptat-o. Eu urmăresc ceea ce spun

politicienii, comentatorii, și sincer să fiu, uneori atunci când spun că tragem hotarul pe Nistru și ne integrăm în UE și NATO mi se creează oarecum o incomoditate, pentru că înțeleg că oamenii nu-și dau foarte bine seama ce înseamnă integrarea în NATO, care sint standardele, care sint condițiile. Pentru a răspunde la această întrebare, există precondiții. Atâta timp cât aceste precondiții nu sint îndeplinite, putem vorbi doar despre standarde.

- Și dacă e să vorbim despre componenta militară?

- La modul cel mai serios trebuie abordată problema standardizării armatei noastre cu standardele NATO, armatele căreia participă în misiuni de menținere a păcii post-conflict. Acest aspect trebuie abordat la modul cel mai serios, fiindcă pentru o țară așa de mică precum este Republica Moldova, să fii angajată în proiecte împreună cu NATO este un antrenament pentru efectivul militar, cunoașterea noilor tipuri de armament, standarde, lucruri legate de comunicații și alte chestii care sint utile pentru in-

struirea militarilor noștri. Eu sint pentru legături foarte strânse în baza unor documente care sint semnate de către autoritățile competente și conștientizate de către cetățenii RM.

- Armata e oglinda societății. Conform sondajelor de opinie publică, armata rămâne creditată în continuare cu multă încredere de către cetățenii Republicii Moldova. Ce îi determină pe cetățenii țării spre această opțiune?

- Oamenii intuitiv știu că armata dintotdeauna a fost o școală a bărbăției. Armata întotdeauna a fost de veghe la hotarele țării. Stima pentru oamenii ce poartă epoleți, eu consider, că o au majoritatea oamenilor normali, pentru că cei care poartă epoleți, mai ales profesioniștii sint oamenii care consimt în orice moment să-și dea viața pentru apărarea patriei. Eu cred că aceste lucruri îi determină pe oameni să răspundă astfel la chestionare. Această încredere vine mai mult din inimă decât din cunoștință a ceea ce se întâmplă în prezent în cadrul armatei. Este o cheazăie a faptului că ar-

mata în continuare poate fi o instituție extrem de utilă statului. Aici menționez și educația patriotică pe care aceasta o cultivă populației, un lucru foarte important. Avem nevoie de armată. O armată profesionistă, care ar deveni una de elită. Astfel, ca cetățenii RM, care au vocație de militar, să-și dorească foarte mult să treacă toate treptele de selecție, și fizic și intelectual, să se dedice cu trup și suflet scopurilor nobile pe care le are armata.

- După părerea dvs, în ce măsură are loc procesul de modernizare și profesionalizare a Armatei Naționale?

- Eu cred că acest proces este în desfășurare. Cooperarea internațională pe care o are RM contribuie la sporirea nivelului profesional. Misiunea geniștilor noștri în Irak a fost o dovadă, și o lecție de succes. Sintem cu toții mândri pentru militarii noștri care au participat în această misiune.

Interviu realizat de locotenent major Denis ROTARU

CIFRE ȘI DATE

Armata Națională este în topul instituțiilor statale care se bucură de cea mai mare credibilitate în societate. Sondajul efectuat la nivel național de Centrul de analize și investigații sociologice, politologice și psihologice „CIVIS”, pe un eșantion de 1055 persoane, relevă că 56 % din numărul total de respondenți au cea mai mare încredere în armată.

Sondajul indică că primăria a acumulat 58%, guvernul 30%, parlamentul 25%, iar președinția 28%. Din toate instituțiile statului, cetățenii au cea mai mică încredere în justiție — 26% și poliție, pentru care s-au pronunțat doar 36 la sută din cei chestionați.

De menționat că sondajul realizat de Centrul de analize și investigații sociologice, politologice și psihologice „CIVIS”, la comanda Institutului de Politici Publice, a fost efectuat în perioada 10 aprilie - 10 mai 2012 și are o marjă de eroare de ± 3%.

REPUBLICA MOLDOVA ÎN CONDIȚIILE NOII ARHITECTURI DE SECURITATE REGIONALĂ

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate din cadrul Academiei Militare „Alexandru cel Bun” a organizat conferința internațională științifico-practică cu genericul „Republica Moldova în condițiile noii arhitecturi de securitate regională” – ediția 2012.

La activitatea cu caracter științific au participat experți în domeniul securității și apărării din România, Ucraina și Republica Moldova, doctori conferențieri și lectori din cadrul Academiei Militare. Specialiști din centre științifice, ce vizează întreg spectrul de probleme referențiale ce țin de securitate și apărare privite prin prisma securității și apărării naționale, au prezentat un șir de comunicări științifice legate de problema securității și apărării la nivel internațional. Totodată, aceștia au abordat opțiunile de securitate pentru Republica Moldova, semnificația statutului de neutralitate în condițiile noii arhitecturi de securitate regională și alte subiecte relaționate.

Prezent la eveniment, generalul de brigadă Igor Cutie, comandant al Comandamentului Forțe Terestre, a apre-

ciat organizarea conferinței științifice în domeniul securității regionale. „Astfel de evenimente sint binevenite și fiecare participant are posibilitatea de a se expune la tema subiectelor abordate”, a specificat generalul Cutie.

Atât referenții din țară, cât și cei de peste hotare, au susținut că promovarea și aplicarea teoriilor, cercetărilor științifice, care vizează consolidarea securității naționale a statului, pot fi realizate doar printr-un efort comun al cadrului academic, științific, la nivel național, dar și printr-un înalt grad de cooperabilitate dintre instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, instituțiile responsabile de abordarea și soluționarea acestor probleme, precum și factorii de decizie ai statului.

Potrivit locotenentului Marin Butuc,

secretar și cercetător științific superior în cadrul Centrului de Studii Strategice de Apărare și Securitate, conferința se înscrie perfect în această ordine de idei, în respectivele abordări științifice și academice care sint motivate de aceste două aspecte, ținând cont de problematica la

nivel de securitate și apărare.

Colonelul Danicu Tănase, atașatul apărării al României în Republica Moldova, a mulțumit gazdelor pentru invitația la această manifestare științifică și s-a arătat plăcut impresionat de preocuparea științifică în Armata Națională a Repu-

blicii Moldova, care în opinia lui, constituie un element îmbucurător.

În final, au fost organizate dezbateri pe marginea rapoartelor audiate, schimb de idei și prezentarea celor mai noi rezultate ale cercetărilor în domeniile securității și apărării, a fenomenului militar contemporan. În cadrul abordărilor s-a discutat despre contribuția mediului științific, în primul rând, asupra dezvoltării teoriilor, strategiilor, concepțiilor la nivel academic și posibilitatea furnizării decidenților politici și politico-militari a unor eventuale soluții în domeniul securității și apărării.

Conferința internațională științifico-practică cu genericul „Republica Moldova în condițiile noii arhitecturi de securitate regională” este organizată anual în Academia Militară „Alexandru cel Bun”. Or, ea tinde să devină o tradiție multășteptată și binevenită în cadrul Academiei Militare „Alexandru cel Bun” și, desigur, în contextul academic universitar național.

Locotenent Natalia ANDRONACHI

Mircea SNEGUR:

“Apariția ziarului „Oastea Moldovei”, publicație a Ministerului Apărării, constituie o bună lucrare în sprijinul importantului efort pe care îl depune țara pentru constituirea Armatei Naționale”

Prima apariție a ziarului “Oastea Moldovei” s-a concretizat într-o perioadă nu dintre cele mai faste pentru tînărul stat moldovenesc. Poate și acest fapt a marcat adevărul că în timpul tinerelor democrații presa urmează nu numai să oglindească veridic realitatea, dar și să facă efortul de a supraviețui în aceste condiții dificile. Ceea ce a urmat mai apoi s-a numit edificarea țării noastre, care de rînd cu alte atribute ale statalității pune și temelia Armatei Naționale. De aici venea și necesitatea apariției unei publicații militare, care materializată fiind de un colectiv de entuziaști, urma să își definească publicul țintă în rîndurile celor care purtau uniforma militară.

Ideea înființării unei publicații a Armatei Naționale a Republicii Moldova a apărut în primele luni ale anului 1992 și a aparținut ministrului Apărării, generalului Ion Costăș. În urma înțelegerii miniștrilor Apărării de la Chișinău și București, trei ziariști militari din România s-au deplasat, în aprilie 1992, în Republica Moldova pentru a studia modul în care se poate edita o publicație a instituției militare moldovenești. După vizita la Chișinău, cel ales să proiecteze publicația și redacția să fie comandor Dumitru Amariei. Titlul ziarului a fost discutat la Chișinău, varianta „Oastea Moldovei” fiind folosită după ce a fost acceptată de președintele de atunci al statului, Mircea Snegur. Primele două

numere-pilot ale ziarului au fost pregătite și editate la București. Majoritatea materialelor și imaginilor au fost scrise și elaborate de autori moldoveni. D. Amariei a fost redactor-șef în perioada 10 aprilie – 15 decembrie 1992.

La 27 mai 1992 a fost mobilizat la dispoziția serviciului de presă al Ministerului Apărării, fiind pe atunci redactor-șef al săptămînalului „Vocea Poporului” locotenent-colonel Viorel Cibotaru. Din primele zile, Viorel Cibotaru s-a încadrat în activități de asigurare informațională a activităților Ministerului Apărării și a unităților Armatei Naționale.

În lunile iunie-august 1992 s-au întreprins mai multe acțiuni de a stabili o echipă redacțională, a obține un buget, a elabora o concepție. Dar evenimentele se derulau mult prea rapid pentru a permite lansarea deplină a „OM” în Moldova. Marea schimbare din Ministerul Apărării, statutul temporar al mai multor ofițeri din cadrul Serviciului de presă și Direcției Educație, alte cauze subiective nu s-au finalizat la acea etapă prin editarea de mai departe a ziarului. La această idee s-a re-

venit în septembrie-octombrie 1992, cînd oficiali de la Ministerul Apărării au început selectarea candidaților pentru postul de redactor-șef al ziarului. Această funcție a fost propusă și domnului Viorel Cibotaru, care revenise, după 17 septembrie, la vechea funcție civilă. Însă după mai multe discuții cu șeful Direcției educație și foștii colegi din Serviciul de presă al Ministerului Apărării, a acceptat propunerea fiind ghidat de dorința de a-și încerca puterile într-o direcție nouă și la un alt nivel de responsabilitate. Astfel, Viorel Cibotaru a fost redactor-șef al ziarului „Oastea Moldovei” în perioada 15 decembrie 1992 – 5 ianuarie 1995, cînd a fost numit de ministrul P. Creangă șef al Serviciului de presă din Ministerul Apărării.

După plecarea lui V. Cibotaru, la cîrma ziarului vine Valeriu Rusu. Chiar dacă pe vremea cînd era cursant la Lvov spera să devină, dacă nu general, atunci măcar redactor-șef, fie și la ziarul diviziei, numirea sa în funcția de redactor-șef al ziarului „Oastea Moldovei”, în primele zile ale anului 1995, l-a surprins, deoarece avea alte planuri la momentul respectiv. Sentimen-

mul de carierism, care predomină în sufletul oricărui militar, precum și dorința de a realiza unele idei vizavi de concepția grafică și tematică a unui ziar militar l-a determinat să accepte această funcție. A activat în această funcție pînă în mai 2000, cînd i s-a propus o nouă funcție mai înaltă.

La plecarea sa, redactor-șef al ziarului devine locotenent-major Ion Vulpe. Dumnealui deține această funcție din 2 iunie 2000 și pînă în prezent.

Primul cu bucurie de către militarii tineri Armatei Naționale și cu interes de către jurnaliștii civili, primul ziar militar „Oastea Moldovei”, apărut la Chișinău în primăvara anului 1992, a constituit primul pas în dezvoltarea presei militare din Republica Moldova. Fiind unicul ziar pentru militari și despre militari, a încercat de-a lungul timpului să reflecte veridic și imparțial evenimentele ce au avut loc în cadrul instituției militare naționale, a ținut în vizor probleme ce i-au știrbit uneori din imagine, a scris și o face în continuare despre succesele și insuccesele Armatei Naționale.

Realizat de Olesia TRANDAFIR

La aniversarea a 20-a de la fondarea publicației “Oastea Moldovei”, ne-am propus să-i găsim pe redactorii-șefi care au stat la “cîrma” unicei publicații militare din țară și să-i întrebăm:

- Ce a însemnat pentru dumneavoastră activitatea la ziarul “Oastea Moldovei” în funcția de redactor-șef?

- Cum vedeți perspectivele presei militare?

Comandor (r) Dumitru AMARIEI

Era în aprilie 1992, în timpul războiului din zona transnistreană ... Pentru Ion Costăș, inițial, ministrul de interne – ca și pentru alți lideri moldoveni – limba română era cel mai important element de promovare la Chișinău. Cînd a trecut Costăș la Ministerul Apărării, conflictul din Transnistria s-a accentuat și el a avut o corespondență cu ministrul Nicolae Spiroiu. Drept urmare, au fost trimiși trei jurnaliști militari acolo – Gheorghe Văduva, Liviu Vișan și subsemnatul. Cînd am trecut Nistrul, acolo se trăgea. Era dimineață. Unii combatanți moldoveni se bărbieau. Au fost surprinși cînd am ajuns la ei. Cel care ne-a însoțit le-a explicat: știți, sînt militari. A luat un prosop, s-a șters, s-a urcat pe un pietroi și a zis: „Băi, băieți, v-au venit frații!” Cred că asta m-a atașat foarte mult de zona respectivă. Erau expresii spontane, sincere, pe un suport psihologic extraordinar. Luptătorii moldoveni se aflau acolo de luni de zile, iar simplii cetățeni veneau de prin toate părțile să le aducă mîncare. Inclusiv din nord, de la 300 de kilometri distanță! ...

Primele două numere din „Oastea Moldovei” le-am tipărit în România, în mii de exemplare, pe care le-am dus cu „ARO”. Mă urcam la volan și dacă era gata la ora 02:00 noaptea, la ora 10:00 eram acolo. Au fost destui oameni care m-au ajutat. Ministrul Spiroiu a fost unul dintre ei. Ziarul nu a prins numai în armată; a prins în Chișinău unde presa avea un anume nivel intelectual și politic. Publicația apăruse deja în chioșcuri și se vindea! Vînzătorii cereau exemplare suplimentare. Era scris bine românește și făcut altfel decît celelal-

te, cu o altă mentalitate. Am încercat tot timpul ca nici prin limbaj, nici prin titluri să nu șochez. Am vrut ca ziarul să fie al lor. Și am reușit, în bună măsură.

Pentru mine, experiența aceasta a fost foarte importantă: m-am putut verifica ce pot face singur. Mai erau și alte probleme – război, presiuni, manifestații. Se făceau uniforme – astăzi era una, mâine alta. Se vorbea de transporturi de armament etc. Erau zvonuri lansate intenționat.

Primul redactor la „Oastea Moldovei” a fost soldat, undeva de la Florești – Sergiu Afanasu. Al doilea angajat a fost dactilografa. Al treilea a fost Anatol Mămăligă. Pentru postul de redactor-șef, am făcut trei propuneri și l-am numit ministrul apărării, nu l-am numit eu. Purtam discuții cu Valeriu Rusu – liderul ulterior al publicației – prin telefon. Era pe undeva la Nagornii Karabah. El terminase Școala militară de jurnalistă.

Preluare din “Observatorul militar”

Colonel (r) Viorel CIBOTARU

1. Ideea fondării unui ziar militar a apărut în primăvara anului 1992, în primele zile ale Armatei Naționale și ale Ministerului Apărării. Astfel s-a dorit ca Armata Națională a noului stat independent Republica Moldova să dețină organele sale de presă, inclusiv un ziar cu potențial. Primele două numere ale ziarului “Oastea Moldovei” au fost ediții pilot și au fost editate la București. Avea o popularitate extraordinară pe atunci. Îmi aduc aminte acele emoții pe care populația țării le trăia la știrea că nu numai că aveam armată, dar mai aveam și “vocea” armatei. Primul număr al publicației a fost unul elegant, bazat pe percepțiile militarilor moldoveni, scris într-un limbaj foarte relevant, desigur. Erau perioade cînd difuzam cite 7-8 buletine de știri zilnic presei scrise, TV și radio, despre tot ce se întîmpla la Ministerul Apărării. Ne-am concentrat activitatea pe acoperirea informațională imediată. Anii ‘94-’95 au fost anii de glorie ai ziarului, cînd i s-a dat o nouă imagine grafică publicației, cînd a ieșit cu un nou format de sub tipare. Un mare rol, în constituirea acestei prime imagini

a „oastei”, a jucat Victor Vornicescu. Tot atunci în redacție a venit Valeriu Rusu, primul cu studii speciale militare jurnalistice. Din 1995 a început o altă perioadă importantă a procesului de scriere. Au demarat colaborările internaționale. Atunci ne-am integrat direct în dezvoltarea relațiilor informaționale de comunicare în

Colonel (r) Valeriu RUSU

1. „Oastea Moldovei” a fost școala unde am învățat a scrie în limba română, deoarece pînă la revenirea în Moldova am scris doar în limba rusă. Și acum îmi aduc aminte de primul material „Gîștele sălbatice” despre mercenarii de război, pe care l-am scris cu ajutorul dicționarilor. Pînă în prezent sînt recunoscător regretatului Iurie Bălan, stilistul care ne învăța să scriem corect în limba română.

Și-apoi la „oaste” am avut noroc de un colectiv foarte bun. Am lucrat într-o echipă tînără, cel mai mare în grad eram eu, căpitan. „Oastea” pentru mine, cred că și pentru ceilalți, a fost un poligon, unde conducerea ministerului ne-a permis să experimentăm cum am dorit noi.

Noi aveam o strategie, astfel că 40% din materialele redactate erau de analiză sau critică. Se întîmpla să avem foarte mult material și astfel editam ziarul în șaisprezece și nu în opt pagini, ținînd cont că „Oastea Moldovei” apărea săptămînal.

Cred că eram un șef bun, afirm aceasta cu toată modestia. Mă conduceam după principiul că sînt șef de la opt pînă la șaptesprezece. Niciodată nu m-am străduit să impun subalternul să scrie așa

cum gîndesc eu. Fiecare dintre colegii mei erau și sînt ziaristi buni. Fiecare avea stilul său, viziunea sa asupra lucrurilor. Era o diversitate de stiluri, de opinii.

Am plecat cu o nostalgie în 2000 de la „Oastea Moldovei”, fiindcă am fost numit șef al Serviciului Relații Publice. Mă bucură faptul că această redacție a devenit un salt în viață pentru mulți care au activat aici. Exemple pot servi Victor Osipov, ex-vicepremierul, responsabil de reintegrarea țării în Guvernul Filat,

cadru Programului “Parteneriat pentru Pace”, dar și în cadrul relațiilor bilaterale. Primii ani în redacție au fost de o nemai-pomenită exaltare. Toți eram cuprinși de sentimentul renașterii naționale, de reînțorcere la niște valori de care eram lipsiți pe timpul sovietic. Mult ajutor, menționez aici resursele metodice și materiale, am primit de la colegii noștri din România. Acestea ne-au deschis orizontul înțelegerii terminologiei militare și expunerea ei în limba română.

Cariera militară m-a marcat pe viață. Colegii rîdeau și mă numeau, totodată, drept „cel mai bun jurnalist dintre militari” și cel mai bun militar dintre jurnaliști”, o expresie care mie mi-a plăcut.

2. Perspectivele presei militare sînt inimaginabil de noi și foarte „challenging”, deoarece am intrat atît de repede într-o eră a comunicării. Trebuie de utilizat la maxim noile tehnologii informaționale. Adaug la aceasta că trebuie de lucrat online, cu Facebook-ul, cu noile gadget-uri etc. Marea provocare a presei este să se acomodeze și să fie cu un pas înainte a acului de comandă. Plus la toate este nevoie de a fi permanent inventivi și creativi.

care a activat în calitate de corespondent special, Vasile Gribincea, care acum este purtător de cuvînt la Union Fenosa, ex-director la radio, Viorel Cibotaru a fost redactor-șef la ziar, care în timp a ajuns un cunoscut analist politic, Anatol și Daniela Mămăligă, Vitalie Diaconu, Victor Vornicescu, Sergiu Afanasu și șirul nu se oprește aici.

Ar fi păcat să-mi pară rău de anii petrecuți la “oaste”, fiindcă tot ceea ce am obținut în viață se datorează “Oastei Moldovei”. Era o școală de jurnalism reciproc-avantajoasă, unde învățăm unii de la alții.

2. Este foarte important ca entuziasmul de lucru să nu dispară și acesta trebuie susținut. Trebuie să fie mai multă inițiativă de la membrii colectivului. Eu îmi doresc ca pentru cei care activează astăzi în Centru mass-media militară, “oastea” să devină la fel un catalizator în viață. Dacă vor demonstra că pot profesa foarte bine această meserie și dacă vor avea o ofertă mai tentantă de undeva, eu întotdeauna o să-i susțin. Eu aș vrea ca toată producția mediatică realizată de Centrul mass-media să fie interesantă pentru public. Sper ca peste 20 de ani să spuneti mulțumesc “Oastei Moldovei”.

FIDELITATE ȘI PASIUNE TIMP DE 20 DE ANI

Larisa Țibuleac este cel mai vechi și fidel colaborator al ziarului "Oastea Moldovei" pe care am invitat-o să ne povestească despre "rădăcinile" unicei publicații cu profil militar din țară.

La începutul anului 1992, când țara parcurgea o perioadă bulversată de istorie, circula zvonul că Ministerul Apărării intenționează lansarea unei publicații militare și că se caută personal pentru suplinirea funcțiilor. Printre cei interesați s-a aflat și Larisa Țibuleac, filolog de specialitate, care căuta o funcție de corector. Nici nu știa exact unde se află edificiul Ministerului Apărării, din cauza schimbărilor care aveau loc în acea vreme. Redactor-șef pe atunci era un jurnalist militar român, pe nume Dumitru Amariei, venit să lanseze în Republica Moldova un ziar militar. Există o insuficiență acută de personal. Echipa redacțională era formată din 3-4 oameni care erau responsabili de toată activitatea ziarului. Uneori se apela la jurnaliști din alte redacții. "Clar că atunci nici nu aveam sediu. Citeam pe unde se nimerea – când în clădirea ministerului, când la tipografie. Treptat s-a format colectivul și ni s-a dat sediu". Protagonista noastră își amintește cu drag de acea vreme, deși se lucra în condiții foarte dificile. Ziarul se tipărea la tipografia "Universul". Existau tehnici vechi de tipărire a ziarelor. "Textul original era transmis operatorului care îl culegea în litere de metal. Apoi acea aranjare de litere era transmisă paginatorului, care având machete la îndemână, aranja fiecare rând în pagină. Toată această muncă se finaliza cu imprimarea textului în pagină pe care eu îl corectam și îl transmitem iar operatorului ca să efectueze schimbările. Era un proces foarte dificil, mai ales dacă se întâmpla să cadă metalul pe jos. Fiecare rând trebuia numerotat ca să-l descurci. Depindea de munca a câtorva oameni dacă ziarul "Oastea Moldovei" va vedea lumina zilei", povestește doamna Țibuleac. Acum procesul de muncă la ziar s-a înlesnit, datorită tehnicii computerizate. "Noi, pe timpuri, lucrând la tipografie, auzeam vorbindu-se că degrabă o să facem corectura la ecran, la televizor. Pentru noi era de domeniul fantasticii. Incredibil. Ireal. Cum să citești ziarul la televizor?! Dar uite că acum munca noastră, a întregii echipe redacționale s-a înlesnit enorm. Sper pe viitor să se inventeze alte tehnici, care să ne ajute în munca pe care a facem".

Larisa Țibuleac este fidelă ziarului nostru de douăzeci de ani. A văzut cum au luat naștere mii de ediții și de fiecare dată a pus suflet în munca ce îi revine. A fi corector nu este ușor, pentru cine crede viceversa. Această poziție nu este pe măsura celor care nu cunosc regulile gramaticale și nu au răbdare să parcurgă fiecare cuvântel. Uneori mi se pare că dumneaei, citind textele în repetate rânduri, le cunoaște pe de rost. "Se întâmplă să mă surprind citind cu mare interes unele articole din ziarul nostru. Mă adîncesc în esența textului și uit că trebuie să atrag atenția la greșelile gramaticale. Mă bucură mult faptul că sînt parte din acest colectiv tînăr, ingenios și plin de inițiativă și atîta timp cît o să mă țînă puterile, o să continui să activez cu plăcere la ziarul "Oastea Moldovei", zice protagonista noastră.

Locotenent major Inga MIHAILOVA

Governare pentru cetățeni

- Domnule locotenent-colonel, care ar fi avantajele guvernării electronice?

- În mod tradițional, cetățenii au avut o imagine negativă despre serviciile guvernamentale, fiind cel mai des nemulțumiți de calitatea acestora. Cînd urmează să intre în contact cu o instituție guvernamentală, majoritatea oamenilor se gîndesc la cozi interminabile, ore lungi de așteptare, proceduri încurcate și o birocrație de nepătruns. Interacțiunea cu guvernul este privită întotdeauna ca fiind una frustrantă. Pentru a facilita accesul cetățeanului la serviciile electronice, site-urile web ale instituțiilor publice trebuie să prezinte informații actualizate, într-un limbaj clar și concis, împărțind informația pe segmente ușor de urmărit. Informațiile trebuie să fie ușor de accesat cu orice browser.

Beneficiile programelor de guvernare electronică sînt dificil de prezis și cuantificat, dar trebuie să notăm faptul că se reduc costurile de furnizare a informațiilor și serviciilor; crește eficiența muncii (în termeni de timp de procesare, reducerea numărului de erori și plîngeri); se oferă posibilitatea de a crea servicii noi. La acestea se adaugă și beneficiile utilizatorilor, care pot avea acces non-stop la informație și la serviciile care îi interesează.

Pentru Ministerul Apărării implementarea acestui proiect presupune stabilirea unor relații fructuoase și de încredere între societate și armată, care vor avea efecte pozitive asupra evoluției instituției militare și asupra atitudinii populației față de serviciul militar și profesia de militar.

Pentru sectorul de apărare evitarea surprinderii în domeniul informațional va fi una din tendințele dominante pentru următorii ani. Ministerul Apărării, ca actor implicat în actul de guvernare, conștientizează faptul că succesul instituției va depinde atît de abilitatea de a îngloba noile concepte și de a asimila tehnologiile avansate pentru guvernare electronică, cît și de a obține avantaje de pe urma progresului înregistrat în domeniul IT.

- Pot apărea și anumite riscuri?

- Trebuie să avem, totuși, în vedere și faptul că e-guvernarea presupune și o serie de riscuri cum ar fi: lipsa de susținere a unui astfel de proiect; reacția angajaților din interiorul instituției; riscul neutilizării de către beneficiari din cauza absenței accesului la internet sau a temerilor legate de securitatea informațiilor vehiculate în mediul electronic; progresul tehnologic care poate determina nevoia de continuă înnoire a sistemului și creșterea nevoii de mentenanță sau a timpului de implementare.

Așa cum procesul de guvernare electronică se bazează pe Societatea Cunoașterii și Tehnologiile Informației și Comunicațiilor, și obiectul acesteia este informația, cele mai majore riscuri se referă la securitatea informației. Astfel, unul din principalele obiective ale instituției militare este securizarea informației. În acest sens sînt întreprinse măsuri speciale pentru diminuarea acestui risc.

E-TRANSFORMAREA ARMATEI - VIS SAU REALITATE?

În ultimii ani tehnologiile informaționale posedă un rol foarte important în soluționarea celor mai diverse probleme ale societății. În anul 2010 Executivul Republicii Moldova a lansat proiectul de e-transformare a guvernării, care reprezintă apropierea statului de cetățean și implicarea acestuia în procesul de guvernare. Fiind un actor în actul de guvernare, Ministerul Apărării este la fel implicat în realizarea acestui proiect. Care sînt beneficiile și riscurile unei astfel de transformări? Ce va avea de cîștigat armata în urma implementării e-guvernării? Răspunsuri la aceste întrebări ne oferă șeful Direcției Politică de Apărare și Planificare a Apărării, locotenent-colonel Vlad Ababii, Coordonator pentru e-transformare în cadrul Ministerului Apărării.

- Ce așteaptă Ministerul Apărării de la realizarea acestui proiect?

- În perspectiva anului 2020, Ministerul Apărării își propune, prin intermediul acestui proiect, să perfecționeze Sistemul informațional și de comunicații al Armatei Naționale atît din punct de vedere soft, cît și hard, prin realizarea unor obiective majore. Printre acestea pot să evidențiez următoarele: dezvoltarea rețelelor integrate de calculatoare și comunicații pentru comanda și controlul acțiunilor militare în contextul interoperabilității cu armatele statelor partenere și alinierii la standardele internaționale; înlocuirea echipamentelor de comunicații analogice de fabricație sovietică cu unele digitale caracteristice unei armate moderne; implementarea unui sistem de control al spațiului aerian; dezvoltarea capacităților în vederea prevenirii și contracarării riscurilor și amenințărilor la adresa securității cibernetice a Republicii Moldova; elaborarea unui sistem de circulație a documentelor electronice.

- Cine din cadrul ministerului este responsabil de realizarea proiectului?

- Pentru realizarea procesului de e-transformare a guvernării, fiecare autoritate publică centrală a desemnat un Coordonator pentru e-transformare. În cadrul Ministerului Apărării în calitate de Coordonator pentru e-transformare am fost desemnat eu. Totodată, a fost instituit grupul de lucru privind implementarea și coordonarea procesului de guvernare electronică. În urma unor schimbări instituționale, acest grup de lucru urmează a fi revizuit în viitorul cel mai apropiat. În noua componență grupul de lucru va fi format din persoane, care au urmat cursul de instruire pentru coordonatori de e-transformare și manageri IT, organizat de Centrul pentru e-guvernare, în perioada aprilie-iunie.

- Ministerul Apărării a avut vreo propunere proprie referitor la implementarea e-guvernării?

- Ministerul Apărării a înaintat în adresa Centrului de guvernare electronică două propuneri de e-servicii: accesul virtual la documentele din arhiva armatei și crearea portalului web. Acestea nu au fost incluse în programul de acțiuni al e-guvernării 2012-2013, dar urmează a fi prevăzute pentru anul 2014.

- Luînd în considerare că MA este o structură cu un statut mai special, cît de „transparentă” trebuie să fie aceasta în fața populației?

- Posibilitățile sînt limitate la acest capitol reieșind din Legea cu privire la secretul de stat. Ministerul Apărării,

în pofida specificității sale, totuși nu este fundamental diferită de orice altă organizație. De aceea, succesul sau eșecul său va depinde de abilitatea de a îngloba noile concepte, de a asimila tehnologiile avansate din e-business și de a obține avantaje din evoluția tehnologiei informației. Prin aceasta, se vor păstra calitățile forțelor armate: rapiditate, receptivitate, eficiență, fermitate.

- Experiența căror țări în domeniul e-guvernării o putem lua drept exemplu?

- În realizarea acestui proiect, Republica Moldova se ghidează de experiența mai multor țări, care au înregistrat succese în acest domeniu. Exemplu elocvent este Austria, care servește drept model chiar și pentru țările membre ale Uniunii Europene. Deja în 2004, avînd doar trei ani de experiență în domeniu, Austria ocupa locul 4 în Uniunea Europeană la capitolul e-guvernare, în 2005 – locul 2, iar

în ani 2006, 2007, 2009 și 2010 – locul 1. Ca exemplu ne pot servi și Statele Unite ale Americii, care au o experiență și mai veche în domeniu ce își are originile la începutul anilor 90', odată cu apariția Internet-ului. Estonia are o bună practică în domeniul guvernării electronice utilizînd serviciile publice on-line: e-business, e-register, e-landregister, e-notary, e-file. Alte modele de succes ar fi: abordarea e-defence în România sau serviciile e-agriculture implementate în Turcia și e-notary - în Georgia, și multe altele.

- Care este costul proiectului dat?

- E-transformarea guvernării (eTG) este un proiect complex de lungă durată ce se va dezvolta continuu. El este finanțat cu 20 de milioane de dolari americani de către Banca Mondială. Deci, toate cheltuielile ce țîn de instruire, echipamente, soft etc. sînt acoperite de această finanțare.

- La moment avem o concluzie interactivă de tip societatea civilă - armata?

- Da, astfel de concluzie există. Prin intermediul paginii web, unde se regăsește modulul Transparență decizională, cetățenii pot să se expună

asupra proiectelor de documente elaborate de Ministerul Apărării. Totodată, aceleași documente de politici publice sînt disponibile pentru dezbateri publice și pe portalul guvernamental particip.gov.md, iar portalul date.gov.md oferă cetățenilor date deschise despre bugetul și cheltuielile armatei, lista centrelor militare etc. Există și o concluzie directă cu reprezentanții societății civile la mese rotunde, consultări publice etc.

- În ce măsură Ministerul Apărării ține cont de părerea cetățenilor în luarea deciziilor sale?

- Ministerul Apărării este foarte receptiv la sugestiile și recomandările parvenite din partea cetățenilor referitor la politicile pe care le elaborează sau care se află în proces de implementare. Un exemplu în acest sens este deschiderea spre consultarea cu societatea civilă propunerile sale de politici publice. Cu acest scop se organizează mese rotunde cu societatea civilă și cu toți factorii interesați. La rîndul său, reprezentanții Ministerului Apărării participă la ședințele grupului de lucru pentru Politică Externă, de Securitate și Apărare a Consiliului Național de Participare, consiliu care întrunește reprezentanții ai societății civile. Scopul acestor întrevederi este integrarea opiniilor societății civile în politicile publice din domeniul apărării, precum și de a favoriza implicarea cît mai activă a tuturor factorilor interesați. Ca rezultat al consultărilor publice, se întocmește Tabelul procesului de consultare, în baza sugestiilor și recomandărilor relevante propuse la ședințele menționate. Acest tabel, de fapt, presupune un instrument necesar pentru cetățeni în vederea monitorizării nivelului său de implicare în proces.

Ministerul Apărării își exprimă încrederea că prin intermediul proiectului de e-transformare noile tehnologii vor permite stabilirea unei comunicări și mai eficiente între Ministerul Apărării și cetățeni. În acest caz, cetățenii vor putea să se implice activ și direct în procesul de luare a deciziilor.

*Interviu realizat de
Dmitrii VOSIMERIC*

ZIUA PACIFICATORILOR ONU MARCATĂ LA CHIȘINĂU

Ofițerii moldoveni detașați în operațiunile desfășurate sub egida Organizației Națiunilor Unite (ONU) sînt un instrument al păcii și nu al războiului. Declarația a fost făcută de ministrul Apărării Vitalie Marinuța cu ocazia Zilei internaționale a trupelor ONU, organizată la Ministerul Apărării.

Ministrul Apărării a accentuat că Republica Moldova în calitate de membru al ONU contribuie, în măsura posibilităților, la menținerea păcii în plan global, iar participarea militarilor Armatei Naționale la misiunile ONU din Sudan, Liberia și Coasta de Fildeș reprezintă o dovadă a aspirațiilor statului în promovarea păcii, stabilității și securității.

„Ziua Pacificatorului ONU îmi oferă plăcuta ocazie de a transmite toată considerațiunea pentru curajul și profesionalismul în efortul de a-i ajuta pe cei afectați de consecințele războiului. Îi felicit în mod special pe militarii care se află în prezent în misiuni ONU, la mii de kilometri distanță de casă, dar și pe cei care au revenit recent acasă din diferite misi-

uni ONU”, a declarat ministrul Apărării.

De menționat că militarii Armatei Naționale participă în operațiuni ONU începînd cu anul 2003, iar din punct de vedere legal, prezența în operațiuni ONU este reglementată de legea „Cu privire la participarea R. Moldova la operațiunile internaționale de menținere a păcii” nr. 1156 - XIV din 26 iulie 2000.

Pînă în prezent, 70 de militari moldoveni au participat în diferite misiuni ONU. Este vorba despre Coasta de Fildeș - 30 militari, Liberia - 23, Sudan - 13 și Georgia - 4. La momentul actual, Armata Națională dispune de opt militari în cadrul misiunilor ONU în Coasta de Fildeș - 4 militari, Liberia - 2 și Sudan - 2.

La operațiunile ONU participă actu-

almente 120.000 de pacificatori din 116 țări, care activează în cele mai volatile și periculoase părți ale lumii. Potrivit ONU, numărul militarilor care și-au sacrificat viața pentru pace a depășit cifra de 2.900 de pacificatori. În anul 2011, 112 bărbați și femei au murit, iar în primele patru luni ale acestui an, alți 27 de pacificatori

au murit în timp ce se aflau în serviciul Națiunilor Unite.

ONU este cea mai importantă organizație internațională din lume. Fondată în 1945, după al Doilea Război Mondial, are astăzi 192 de state membre. Întemeierea ei a constat din semnarea, de către membrii ei fondatori, a

Cartei Organizației Națiunilor Unite. Potrivit acestui document, ONU are misiunea de a asigura pacea mondială, respectarea drepturilor omului, cooperarea internațională și respectarea dreptului internațional. Sediul central al organizației este la New York.

Militarul la datorie

“MAI BINE O PACE REA DECÎT UN RĂZBOI BUN”

„Am întîlnit de toate în această misiune care este pe sfîrșite. Am întîlnit soldați care erau cînd la rebeli, cînd în trupele guvernamentale, jandarmi atacați de militari, copii dezbrăcați alergînd în nicăieri, dar și lucruri frumoase am întîlnit. Iar observatorii militari trec prin toate realitățile de aici cu mîinile goale și cu însemnele ONU pe umeri”, zice maiorul Iliciuc în ultima comunicare pe care am avut-o la începutul lunii curente.

Din ultimele știri pe care ni le-a relatat maiorul Iliciuc am aflat că recent, pe străzile Coastei de Fildeș, a fost atacat un autovehicul ONU cu personal civil. Din fericire, cazul s-a soldat fără victime. Astfel de accidente se întîmplă mai rar în orașul Bouake, noua locație a ofițerului nostru după jumătate de an de misiune. Tot în această perioadă, cițiva militari au atacat sediul unei jandarmerii, au arestat personalul și au distrus bunurile materiale aflate în clădire. „Problemele care apar aici sînt mai mult legate de imposibilitatea forțelor de ordine de a-și face bine treaba din cauza înzestrării slabe. În stoparea criminalității este implicată și armata. Dar relațiile dintre forțele armate și cele de ordine nu sînt dintre cele mai bune, din cauză că primele uneori se implică în activități criminale”. Pentru că nu există încredere reciprocă și cooperare, cele două structuri nu se descurcă eficient cu sarcina de stopare a criminalității din țară.

Observatorii militari nu au dreptul să poarte arme. În cazul unui atac asupra lor, cad prizonieri fără opunerea rezisten-

ței. „Există o prevedere care zice că în caz de agresiune contra noastră, să ne lăsăm prizonieri, fără opunerea rezistenței. Însă nu poți fi convins că acei care te iau în prizonierat vor respecta convențiile internaționale. Totodată, mai există o excepție - dacă ești convins că scapi nevătămat, încerci să evadezi”. Uite aici este necesară abilitatea de bun conducător auto. „Înainte de plecarea în misiune, observatorii sînt testați la conducerea autovehiculelor de teren. Abia cînd am sosit în misiune, am înțeles de ce trebuia o verificare atît de minuțioasă. Am susținut cu brio toate testările efectuate de către ofițeri ONU, inclusiv pe străzile aglomerate ale Abidjanului. Apoi am înțeles că aici nu te poți isprăvi cu misiunile, dacă nu te împrietenești cu volanul”.

Aceasta este noua realitate în care maiorul Iliciuc s-a pomenit „parașutat” la sfîrșitul lunii august 2011, atunci cînd a optat pentru un mandat de observator militar sub egida ONU. Potrivit dumealului, atunci cînd te afli într-o misiune de menținere a păcii trebuie să te ghidezi

de cîteva reguli primare - să respecti tradițiile băștinașilor, să fii neutru, să fii un bun negociator, bun conducător auto și să te păzești de țînțari.

Regii din Coasta de Fildeș

Din ultima comunicare cu ofițerul nostru, am descoperit o altă lume în Coasta de Fildeș, aceea a regilor. „Am avut deosebită plăcere să asist la o ceremonie de încoronare a regilor din această țară. Evenimentul a fost desfășurat cu respectarea strictă a tradițiilor vechi și cu participarea oficialilor din regiune. Șefii localităților sînt de origine regală, aristocrată”. Fiecare etnie își are regii ei. Din relatările ofițerului nostru aflăm că uneori între autoritățile centrale ale țării și regii diferitor etnii se creează conflicte, care se răsfrîng nemijlocit asupra administrării localităților. Aici deseori izbucnesc conflicte între etnii, legate mai mult de delimitarea proprietăților satelor. „O să vă dau un exemplu. Există trei sate învecinate - locuitorii primului sat se ocu-

De furcă cu bolile

Dar nici regii, cît de regi ar fi, nu scapă de boli. Dacă de macete te poți feri, de țînțarul Anopheles mai puțin, din cauză că acesta aproape că nu produce zgomot. Această insectă provoacă frica observatorilor militari. „În această țară există o specie de țînțari cu o particularitate prin care se evidențiază - nu poți să-i depistezi după sunet, pentru că ei aproape că nu-l produc. Aici poți să mori de la o macetă, un glonte sau explozie, dar mai ales de la înțepăturile țînțarilor prin care se transmit „bolile regiunilor calde”. Înainte de detașarea în misiunea ONU în Africa, observatorii militari sînt supuși unui control medical aprofundat care determină dacă ofițerii se vor putea acomoda în regiunile cu climă caldă. Și nu e în zădar. În regiunile calde (ecuatoriale, tropicale și subtropicale) se creează condiții pentru dezvoltarea multor boli de temut precum diareea bacteriană, hepatita A, febra tifoidă, care se transmit prin apă și alimente; malaria, febra galbenă, schisto-

tă. Din acest motiv, militarii sînt forțați la vaccinări periodice. Ofițerul nostru a trecut prin 10 vaccine de acest fel. Fără vaccinarea contra febrei galbene, ofițerii nu au acces într-o serie de țări cu climă caldă, inclusiv în Coasta de Fildeș. „Situația cu malaria este mai dificilă, din cauza că împotriva acesteia nu există vaccină. Este adevărat că sînt medicamente pentru prevenirea și tratarea bolii, doar că au efecte nocive asupra organismului. Oamenii sosiți din regiuni în care nu există mediul prielnic pentru dezvoltarea malariei sînt predispuși pentru infectare rapidă. Noi încercăm să ne protejăm de principalii transmitători ai acestei boli cu ajutorul plaselor contra țînțari și folosirea repelenților”.

O țară și 60 de dialecte native

Pentru că în țară este liniște, munca observatorilor militari s-a înlesnit. Maiorul Iliciuc și-a făcut timp și pentru studierea limbii franceze, limbă oficială în Coasta de Fildeș. În această țară există 60 de dialecte native, din care Dioula este cea mai vorbită. Cunoașterea limbii franceze nu este obligatorie pentru observatorii militari (limba de lucru a ONU este engleza), dar este preferabilă. „În caz de necesitate, grupele de observatori se formează în așa fel ca să existe cunoscători de limbă franceză sau se apelează la traducători. Eu nu am studiat limba franceză, însă cunosc bine engleza. La sosirea în misiunea din Coasta de Fildeș, am aplicat pentru cursul de studiere a limbii franceze organizat în capitalele sectoarelor misiunii de aici”, ne mai comunică maiorul Iliciuc.

Potrivit ofițerului nostru, în Coasta de Fildeș se atestă o situație generală stabilă. „A fost revizuit regimul embaroului de arme, prin care s-a permis importul în țară, cu înștiințare preventivă și acord din partea ONU, a echipamentelor și unele tipuri de armament pentru forțele de ordine și autovehicule pentru organele de forță. Însă mai este mult de lucru, inclusiv la aceste capitole. Important este ca țara să nu se întorcă din nou la conflict activ. Mai bine o pace rea decît un război bun”, zice protagonistul nostru.

Locotenent major
Inga MIHAILOVA

pare cu creșterea vitelor, celui de-al doilea - cu agricultura și cei din al treilea - cu pescuitul. Locuitorii celor trei sate nu își pot rezolva problema cu delimitarea terenurilor și pun mîna pe bite sau arme. Fiecare conflict se termină cu moarte de om. În astfel de cazuri, hotărîrea curții regale a etniei și a autorităților regionale electiv pe acest caz poate fi diferită. Această situație creează alte probleme și dă teren pentru dezvoltarea celor existente”.

somiaza și altele. În această țară au fost identificate în anul 2009 și influențe ale virusului înalt patogen H5N1. Aici rata mortalității este într-o creștere moderată, în 2011 numărînd 10,16 decese/1.000 locuitori, iar sporirea numărului de decese este datorată cazurilor multiple de SIDA (450.000 de persoane purtătoare de SIDA în 2011). Există și alte boli nu mai puțin periculoase, dar ponderea și probabilitatea de îmbolnăvire e scăzu-

29 mai - Ziua trupelor ONU de menținere a păcii

PRIMUL PAS ÎN MISIUNILE DIN AFRICA

Din experiența primului ofițer moldovean care a primit mandat ONU în Africa.

În mai, 2003, Organizația Națiunilor Unite a adoptat rezoluția nr. 1479 care autoriza plecarea unui contingent de 76 de ofițeri de legătură în misiunea de menținere a păcii din Coasta de Fildeș. Diferența majoră dintre statutul de ofițer de legătură și cea de observator militar se definea prin misiunea de consiliere care îi revenea primului. În aprilie 2004, misiunea ONU în Coasta de Fildeș a fost extinsă până la 6000 de militari, 200 de ofițeri de legătură și poliția civilă. Scopul era menținerea stabilității în statul care tocmai trecuse printr-un război civil.

Pășind cu stîngul în Africa

Pînă în anul 2003, Republica Moldova nu a participat cu ofițeri nici într-o misiune de menținere a păcii în Africa. Istoria și destinul a făcut ca locotenent-colonelul (r) Alexandru Cebanu, în anul de grație 2003, să studieze în Ungaria în cadrul unui curs cu genericul misiunilor de menținere a păcii. „În acea perioadă, ONU pregătea ofițeri de stat major care, în caz de necesitate, timp de două săptămîni, să fie mobilizați și detașați în zone „fierbinți”. Acest curs s-a desfășurat în perioada 13-22 mai 2003 și se referea la structura ONU, formarea generației forțelor, responsabilitatea ONU etc. Cu 3 zile înainte de finalizarea cursului respectiv, am aflat că majoritatea absolvenților se pregăteau pentru o misiune de acest gen în Coasta de Fildeș. Atunci am întrebat de ce Republica Moldova nu este printre țările participante și mi s-a răspuns că nu au primit o cerere oficială din partea armatei noastre”. Trecînd printr-o serie de formalități și cu cererea aprobată, pentru prima dată, ofițerii moldoveni au pășit într-o misiune de menținere a păcii în Africa. Pentru militarul nostru drumul spre Coasta de Fildeș a fost lung și plin de aventuri. „Trebuia să ajung în Sierra Leone în trei zile, dar nu aveam viză. În acea vreme, viza se elibera în Moscova și numai cu solicitare din partea Ministerului Afacerilor Interne. Nu reușeam. Am fost nevoit să cer de la ONU confirmare că sînt detașat în misiune ca să mi se faciliteze plecarea. La ambasadă mi s-a zis că deja s-au procurat biletele, dar cu viza e problema mea cum fac. Itinerarul pe care trebuia să-l parcurg era România – Franța – Guinea – Sierra Leone. Acolo trebuia să se desfășoare un training înainte de începerea misiunii. Aveam bilet în business class. Am trecut printr-o adevărată încercare în drumul spre acel stat din Africa, pentru că în fiecare aeroport din țările pe care le-am menționat nu mi se permitea intrarea fără viză. Arătam foaia aceea care îmi confirma participarea într-o misiune în Africa. La Paris, s-a reținut avionul cu jumătate de oră din cauza mea. Într-un final, am ajuns la destinație, cu avertizarea că nici o țară nu va purta răspundere pentru securitatea mea. La aeroport nu mă mai aștepta nimeni, pentru că toți militarii detașați în misiune pleaseră cu jumătate de oră înainte. Eram al nimănui, într-o țară străină, cu 50 \$ în buzunar și fără bilet de întoarcere. Abia după două ore a venit după mine un elicopter. Așa m-a primit Africa”.

În Sierra Leone, ofițerul nostru a făcut 2 săptămîni de introducere în specificul misiunii. Tot atunci a început să se discute despre deschiderea misiunii din Liberia. „Misiunea din Liberia avea un grad de risc mai ridicat, deoarece țara încă se afla în conflict”. În curînd, Republicii Moldova i s-a deschis poarta spre o nouă misiune.

Harta „comorilor ivoriene”

Contingentul de ofițeri ONU s-a extins rapid, astfel că în luna octombrie a aceluiași an a fost mărit pînă la 26 militari, iar pînă la sfîrșitul anului – la circa 50. Din contingentul detașat în luna octombrie a făcut parte cel de-al doilea ofițer moldovean – colonelul Vitalie Zara.

La 24 iunie, locotenent-colonelul Cebanu, împreună cu alți 17 colegi, au intrat în Abidjan. Pe atunci, țara era condusă de Gbagbo. Inițial, Coasta de Fildeș era divizată în 4 sectoare – două erau poziționate pe teritoriile controlate de forțele guvernamentale, două – pe ale rebelilor și un sector separat care era Abidjan. Pînă în luna august 2003, ofițerii de legătură erau concentrați în Abidjan și executau doar excursii cu elicopterul, pentru a cunoaște împrejurimile. Abia în luna august s-au pornit patrulele pe teritoriile Coastei de Fildeș. Problema majoră cu care s-a confruntat primul contingent de ofițeri de legătură care activa sub steagul ONU ținea de lipsa hărților care le-ar fi dat o imagine clară asupra structurii teritoriale a Coastei de Fildeș. Fără acestea era dificilă planificarea deplasărilor în teren cu utilizarea minimă a resurselor. Era absolut vitală colectarea informației sau întocmirea unor hărți proprii. Timp de 18 luni, trupele ONU nu au avut un specialist topograf care să întocmească hărți. „Din cîte cunosc, abia în februarie 2005, misiunea a format prima echipă de topografi veniți din Iordania”. Locotenent-colonelul Cebanu este topograf de specialitate. Cînd s-a aflat despre aceasta, i s-a pus sarcina să facă rost de harta Coastei de Fildeș. Acest lucru a fost mai dificil decît părea la început. „Am încercat să facem rost cît mai rapid de hărți și de toată informația care ne-ar fi fost de folos pentru exploatarea eficientă a teritoriului. Am luat legătura cu organizațiile locale și le-am rugat să ne ofere hărțile de care dispun. Am apelat la Centrul local de cartografie și la ajutorul trupelor franceze. Dar produsele pe care le primeam nu mai erau actuale”. În țară exista Centrul de cartografie și teledetecție, dar harta țării a fost

făcută de francezi și originalul era stocat, la fel, în Franța. „Astfel, cînd aveam nevoie de hărți, trebuia să facem solicitare în Franța, iar produsul îl primeam în 2 luni”. Făcînd o astfel de solicitare, echipa ONU a reușit să obțină doar 10 hărți din anii 1965-1973. „Foloseam acele hărți pentru briefing, pentru că nu mai erau actuale sau erau prea generale. Alte hărți le-am descărcat de pe diverse site-uri. O informație generală despre economie, societate și armată am obținut-o din cartea CIA a țării. De pe site-urile guvernamentale obțineam informație re-

În august, ofițerul nostru a primit repartitie în Bondoukou. „Aveam în responsabilitate aria de pînă la granița cu Ghana. A fost pentru toți o încercare dificilă, pentru că nu cunoșteam cultura, tradițiile acestor oameni. Eram conștienți că ne aflăm pe pămîntul lor și trebuie să ne comportăm adecvat, dar deseori încercam să ghicim care ar fi acel comportament adecvat pentru o situație anume, de exemplu cînd cete de copii, de 12-13 ani, drogați, ținteau în tine arma”.

Atunci cînd s-au început deplasările în teren, ofițerii veniți din toate colțurile lumii să servească steagul ONU pentru pace și stabilitate în lume au descoperit adevărata Africă. Aici oamenii erau fie rebeli, fie de partea forțelor guvernamentale. Inițial, s-au format team site-uri în Yamousoukro, Duekoué, acolo unde erau poziționate trupele guvernamentale. „La începutul acestei misiuni nu a existat un acord cu rebelii care să ne permită plasarea team site-urilor de partea lor. Abia la sfîrșitul anului a fost semnat unul și s-au creat team site-uri și pe partea controlată de ei. Primul team site pe teritoriul rebelilor s-a format în Bouake, capitala nedeclarată a acestora. Apoi Man și alte cîteva.

Primii ofițeri au simțit pe pielea lor însemnătatea zicalei vechi: „Dacă omul ar ști ce îl așteaptă, s-ar păzi”. Pericolul pîndea la tot colțul. Prima situație care le-a pus cu adevărat viața în pericol ofi-

Istoria ne vorbește că, în urma decolonizării politice, puterea colonială, Franța, a renunțat la suveranitatea sa asupra republicii Coasta de Fildeș la data de 7 august 1960, dar nu și la influența economică și militară. „În acest stat au existat mereu probleme pe fonul neîncrederii reciproce și mai mult în forțele franceze. Rebelii credeau că Franța susține forțele guvernamentale, iar cele din urmă gîndeau că francezii susțin rebelii. Misiunea pe care o aveau ofițerii de legătură era să creeze confidențe între aceste două părți”, zice locotenent-colonelul Alexandru Cebanu. Abilitatea de comunicator, negociator era foarte importantă pentru cei care aveau înțenia să împace aceste două puteri. „S-a întîmplat o dată să măsurăm distanța de separare a teritoriului unor sate învecinate ca să nu permitem vărsare de sînge. Localnicii credeau că satul se termină la ultima casă. Criza politică din Coasta de Fildeș a pornit în anul 2002, atunci cînd reformarea Forțelor Armate a condus la concedierea multor militari. În fruntea rebelilor se aflau anume acești militari – în grade de soldați și sergenți – care nu știau a face mai mult nimic decît a ține arma în mînă”.

„După mine doar eu”

Negocierile cu rebelii nu aduceau întotdeauna roade. „Vreau să vă zic că acolo unde eu am activat era o situație mai ușoară, pentru că liderii se cunoșteau. Noi le explicăm că violențele pe care le vor porni se vor solda doar cu moartea oamenilor lor, cu nimic mai mult. La nivel guvernamental era foarte dificil, deoarece Gbagbo se ținea de putere cu ambele mîini și nu permitea desfășurarea alegerilor democratice. Am fost vizitați o dată de un ambasador din Ghana care ne-a spus că înainte ca să cunoaștem Africa trebuie să înțelegem sloganul care funcționa aici: „După mine doar eu”.

Păreră domnului locotenent-colonel Cebanu este că criza din anul precedent care s-a soldat cu moartea a mii de oameni era de neevitat. „Au trecut 9 ani de cînd a fost lansată misiunea ONU în Coasta de Fildeș. Localnicii ne-au întîlnit cu flori atunci, crezînd că ONU va aduce schimbarea sper un viitor prosper. De această părere erau atît forțele guvernamentale, cît și rebelii. Ceva s-a întîmplat între timp. Nu știu ce, pentru că speranțele lor nu s-au adevărit. Înainte de a veni în Coasta de Fildeș, mi-am făcut închipuire că acest stat este inundat în sărăcie, dar Abidjanul era foarte dezvoltat. În Africa de vest, Coasta de Fildeș era un fel de Statele Unite ale Americii. Toți veneau acolo în căutarea unui loc de muncă. Și îl găseau. Oamenii aveau suficienți bani ca să trăiască, infrastructura era dezvoltată. În sate era altă situație, acolo era sărăcie. Există o zicală în popor – „Peștele de la cap se strică”. Problema majoră în acest stat era proasta guvernare. Oamenii simpli nu au ce să împartă între ei, iar țara nu era la fel de distrusă, de exemplu, ca Liberia sau Sierra Leone. Am privit un film documentar despre Sierra Leone, acolo unde 30 % din bărbați nu aveau mîna dreaptă. În războiul civil, acolo s-a dat ordin ca noaptea să fie prinși toți bărbații și să li se taie mîna dreaptă ca să nu poată trage din automat”.

Ofițerul de legătură nu avea dreptul să poarte arme. „Ca negociatori, trebuia să venim cu mîinile deschise, să le arătăm că sîntem cu pace, pentru că undeva în mințile lor a rămas precepția că o să vină omul alb și o să le dea cu bîta în cap”.

Locotenent major
Inga MIHAILOVA

novată, dar dezavantajul acestei surse de informație era căderea frecventă a serverului. De asemenea, foloseam hărțile trupelor franceze, dar acestea erau foarte vechi, datau din 1972. Plus, erau făcute din aer și nu întotdeauna corespundeau realității de jos”. Harta „Michelin” pe care ofițerul nostru a procurat-o într-un supermarket din Brussels a fost cea mai utilizată din toate.

terilor de legătură ONU s-a întîmplat în data de 26 iunie, cînd avea loc deschiderea oficială a misiunii. „Ne deplasăm în autocar spre sediul misiunii cînd am fost atacați pe neprins de veste. „Atacatorii” noștri ne-au luat drept francezi și aruncau cu pietre în noi. Doar datorită șoferului, care avea o foarte bună experiență în conducerea auto, am reușit să scăpăm înșingerați, dar cu viață”.

Sport

SPORTIVII CSCA PRINTRE PREMIAŢII CAMPIONATULUI NAŢIONAL DE AUTOCROS

Clubul Sportiv Central al Armatei (CSCA), în colaborare cu Federația de Automobilism, a desfășurat prima etapă a Campionatului Republicii Moldova la autocros pe traseul auto din Colonița.

Competiția sportivă, la care s-au dueltat peste 30 de șoferi profesioniști, sportivi cu titlu de maștri în sport și candidați în maștri ai sportului din Ucraina și din Republica Moldova, a marcat cea de-a 20-a aniversare de la crearea CSCA.

La deschiderea oficială a competiției au participat reprezentanți ai Comitetului Național Olimpic, Ministerului Tineretului și Sportului, precum și oficiali

din cadrul Ministerului Apărării.

Potrivit șefului CSCA, Victor Belevici, din cele șapte echipe participante, echipa Clubului Sportiv Central al Armatei s-a clasat pe locul III.

Sursa a specificat că în cadrul raliului, sportivul CSCA, Gherman Buzurin, a ocupat locul II la categoria 1600 cm³, iar Iurie Ceinac s-a ales cu premiul III la categoria „Buggy”. „Câștigătorii autocrosului au primit cupe și medalii, premii bănești și tichete pentru combustibil”, a menționat Belevici.

Următoarea etapă a Campionatului Republicii Moldova la autocros va avea loc pe 10 iunie, la Glodeni.

NOAPTEA EUROPEANĂ A MUZEELOR ÎN ARMATA NAŢIONALĂ

Centrul de Cultură și Istorie Militară a sărbătorit cea de-a VIII-a ediție a Noptii Europene a Muzeelor

ARGINT PENTRU FOTBALIȘTII MILITARI

Ministerul Apărării a luat „argintul” la turneul de mini-fotbal organizat cu ocazia Zilei Europei și Zilei Sportivului

După șase meciuri disputate cu Ministerele Republicii Moldova, Misiunile diplomatice și consulare acreditate în țară și Organizațiile internaționale care-și desfășoară activitatea în Moldova, lotul sportiv al Ministerului Apărării a reușit să urce pe poziția a doua a clasamentului final. În prima etapă a jocului, militarii au reușit să devanseze echipele Ambasadei Federației Ruse cu scorul 3:1, Ministerului Mediului cu 7:1 și Ministerului Culturii cu 3:0. În semifinală, echipa noastră s-a întâlnit cu echipa Ministerului Economiei pe care l-a câștigat cu 3:1 și cu fotbalistii Ministerului Dezvoltării Regionale și

Construcțiilor care au pierdut în fața militarilor cu scorul 2:1. Finala însă nu a fost de succes pentru lotul sportiv al Ministerului Apărării, care a fost devansat de echipa Ministerului Afacerilor Interne cu scorul de 2:1.

„Poziția a doua nu înseamnă o pierdere pentru militari. Am luptat mult în acest turneu de mini-fotbal. Lotul nostru a fost bine pregătit. Am avut adversari puternici, mai ales în finală”, zice locotenent-colonelul Vasile Olednic.

Turneul de mini-fotbal a fost organizat de Ministerul Tineretului și Sportului pe stadionul FC Buiucani.

Locotenent major Inga MIHAILOVA

Prezent la eveniment, ministrul Apărării, Vitalie Marinuța, a declarat că în acest an, programul concertistic este unul diferit de anii trecuți. „Este unul legat de plaiul nostru și de tradițiile noastre vechi”, a spus ministrul Marinuța în deschiderea manifestăției.

Oaspeții, care au venit în noaptea la Muzeul Militar al Armatei Naționale au urmărit un program inedit de divertisment cu oșteni în costume naționale, buciume, alai de toboșari și gorniști, înscenări de lupte medievale, defilare cu torțe. Totodată, vizitatorii au avut posibilitatea să viziteze expozițiile temporare de arme albe, drapele, stindarde istorice și chipiuri militare.

La final, toți doritorii au fost invitați să guste din bucate tradiționale și terciul ostășesc, pregătite de către militarii Armatei Naționale.

Noaptea Europeană a Muzeelor

este un eveniment de succes inițiat de Ministerul Culturii și Comunicării din Franța. Acest eveniment este continu-

area nocturnă a Zilei Internaționale a Muzeelor, celebrată la data de 18 mai.

Revelație

Student Eugen TOMUZ

Coroană de spini

De-a fost cîndva dreptate,
Credință în amor,
De se credea departe
Tăișul de topor.

S-au tot schimbat de-atunce
Aproape tot și toate
Și nu-i nimica dulce,
Și nu mai e dreptate.

Și nu mai e credință,
Și nu mai e amor,
E gol și suferință
Pe lama de topor.

Sintem în timpuri sumbre
Cu suflete stafii,
Mai mult mișcînde umbre
Nu oameni, păpădii!

Trăim pe interese
Ce duc în nicăieri,
Avînd la braț mirese
Aluzii și păreri.

Spera-vom o vecie
La vremuri ca atunce,
La om cu omenie,
Crezînd amorul dulce.

Student Roman GRIȚCO

Noi doi

Am fost noi doi un tot întreg
Și ne iubeam în noapte.
Eram gelos și nu o neg,
Îți demonstram prin fapte.

Am fost noi doi, doar tu și eu,
Sub lună și sub stele,
Cînd te duceam la braț sub cer
Și-n glas rideam de ele.

Îți mai aduci aminte oare
De parcul cel din cartier
Unde ți-am dat întîia floare,
Primul sărut în ger?

Mi-aș da și viața, pe cuvînt,
Să fim din nou în doi
Și mi-aș întoarce tot în gînd,
De-am fi iar amîndoi.

De-atunci doi ani au mai trecut,
Mă mai gîndesc la tine,
Aș vrea să te ridic din lut
Să fii doar lîngă mine.

Mi-i dor de noi, de tot ce-a fost,
De ce-am iubit și am pierdut,
Am încercat, dar fără rost
Să fim din nou ca la-nceput.

Încurajăm militarii pe contract, dar și pe cei în termen de a participa la rubrica „Felicități”.

O felicitare pentru tine

Sincere felicitări locotenent-colonelului Alexandru NOVIȚCHI, căpitanului Grigore BODAREV, locotenentului major Igor URSACHI, plutonierului Ion BETCA. O zi plină de fericire, liniște și momente de neuitat! Fie ca ce e mai bun să vină de acum încolo! La mulți ani!

Cu respect,
colectivul Brigăzii „Ștefan cel Mare”

La mulți ani urăm locotenentului Mihaela MÎRZA. Îți dorim iubire, o viață minunată și multă fericire.

Cu respect, colectivul Centrului mass-media militară

La mulți ani colonelului Nicolae CRACAN. Fie ca ziua asta să fie începutul a tot ceea ce vrei în viață! Și fie ca viitorul să vă fie înțesat cu lucruri de bine!

Cu respect, colegii de serviciu

La mulți ani locotenent-colonelului Sergiu Vicol. Vă dorim o oră de liniște, o zi de pace, o săptămînă de bucurii, o lună de împliniri, un an de sănătate, un veac plin cu bani și un tradițional “La mulți ani!”

Cu respect, colegii din Direcția Management Resurse Umane

Sincere felicitări cu ocazia zilei de naștere urăm căpitanului Victor IUNCU și sergentului Ina RUDENCO. Să trăiți o sută de ani, verde ca bradul, mîndru ca stejarul, iar în drumul vieții să aveți parte numai de flori parfumate și frumoase precum dragostea, fericirea, sănătatea, înțelegera,

simplitatea, simpatia, cariera, libertatea și familia!

Cu respect,
colectivul Brigăzii „Dacia”

La mulți ani locotenentului Tatiana BURDUJA, sergentului major Veaceslav POPA, sergentului Angela DAVÎDOV, sergentului inferior Radu NEGURĂ. Vă dorim tot binele din lume, noroc cu carul, să vă puteți bucura de bani cît mai mult timp și toate visele și dorințele să vi se îndeplinească mult mai devreme decît puteți spera!

Cu respect, colegii din Divizionul de Artilerie

La mulți ani maiorului Irina BABARĂ, locotenentilor majori Grigore CERNOLEV, Andrei Dorfman, plutonierului major Liliana STRATU, sergentului inferior Dumitru COROBENCO. Cu ocazia zilei de naștere vă dorim multă sănătate, fericire și belșug alături de cei dragi!

Cu respect, colectivul Academiei Militare

Sincere felicitări maiorului Damian ARION, locotenentului Valeriu ELLSEI, plutonierului Corneliu BOBEICA, sergentului major Olga VÎHRISTUIC. La mulți ani în voie bună, sănătate, fericire, bani să aveți pentru o mie, să dați la dușmani de știre, la prietenii mulțumire că vă știu de omenie!

Cu respect,
colectivul Batalionului de Gardă